

OVERZICHT VAN DE
VOORNAAMSTE WERKZAAMHEDEN,
WELKE IN 1948 DOOR DE ONDER OPENBARE
WERKEN RESSORTERENDE DIENSTEN
ZIJN VERRICHT
STADSONTWIKKELING

TEN behoeve van de voorgenomen woningbouw werd ook in het afgelopen jaar aan de voorbereiding van de uitbreidingsplannen, die voor een deel als wederopbouwplannen zullen worden vastgesteld, verder gewerkt.

Het wederopbouwplan Hoek van Holland, dat de mogelijkheid biedt voor de bouw van 500 woningen, is gereed gekomen, nadat op 9 September 1948 het plan-in-hoofdzaak werd vastgesteld. Met de uitvoering van dit plan voor woningbouw zal derhalve binnenkort een begin worden gemaakt.

Ook het wederopbouwplan Rotterdam-West (Tussendijken) is in ontwerp gereed gekomen.

Voorts werden in afwachting van de verdere uitwerking van het gehele plan, reeds twee gedeelten van het wederopbouwplan Kleinpolder-West bij het College van Burgemeester en Wethouders ingediend, terwijl in het Noordelijk gedeelte van dit gebied inmiddels een aanvang werd gemaakt met de bouw van een complex systeem-woningen. In dit verband wordt opgemerkt, dat het in de bedoeling ligt in de eerstkomende jaren van het aantal te bouwen woningen de helft als systeem-woningen te stichten.

Van nog enige andere in voorbereiding zijnde uitbreidingsplannen kwam het plan-in-hoofdzaak van Hoogvliet nagenoeg gereed, evenals het plan-in-onderdelen van Schiebroek.

Voor woonwijken aan de Linker Maasoever kwamen voorontwerpen gereed.

Voor zover de hiervoren genoemde uitbreidingsplannen (respectievelijk wederopbouwplannen) niet op gronden worden uitgevoerd die zich reeds in handen der Gemeente bevinden, wordt de onteigening van de nodige terreinen voorbereid. Zoveel mogelijk wordt hierbij de wederopbouwontei-

gening gevolgd, een procedure, waarbij de Gemeente reeds de beschikking over de grond heeft zodra de onteigening is uitgesproken en derhalve een aanzienlijke tijdsbesparing kan worden bereikt. Ook bij het ontwikkelen van het programma voor woningbouw voor de eerstkomende jaren is wel heel duidelijk gebleken van welk belang de tijdsfactor is en heeft zich de noodzakelijkheid klemmend doen gevoelen van een verkorting van de administratieve procedure voor de vaststelling der uitbreidingsplannen.

Studies in groter verband, betrekking hebbende op een doelmatige bestemming van de gronden gelegen binnen het gebied der gemeente werden regelmatig voortgezet. In het bijzonder dienen daarbij vermeld te worden de studies op het gebied van het verkeer, teneinde het onderling verband tussen deze gemeente en de gebieden, die zich op deze stad betrekken, te verbeteren; met de daarvoor in aanmerking komende instanties had dan ook regelmatig en veelvuldig overleg plaats. Het valt te verwachten, dat binnen zeer afzienbare tijd terzake vrij verstrekkende voorstellen zullen worden gedaan.

Veel aandacht werd ook geschonken aan de voorbereiding van recreatieve ruimten, waar – gezien de verwaarlozing van dit aspect in het verleden – in Rotterdam zoveel goed te maken valt. In het nieuwe jaar zullen daaromtrent enige belangrijke voorstellen door deze Dienst kunnen worden gedaan.

Ondanks de grote moeilijkheden, welke worden ondervonden bij de herbouw van de binnenstad, melden zich nog steeds vele gegadigden voor terreinen in het verwoeste gebied. Met de bijna 600 reserveringen, die thans in totaal zijn uitgebracht, waarbij in ongeveer 400 gevallen plannen werden ingediend, is het grootste gedeelte van dit gebied uitgegeven. Indien een gunstige financiële regeling zou worden vastgesteld is er derhalve alle aanleiding om te verwachten, dat reeds in het volgende jaar verschillende van deze plannen tot uitvoering zullen komen. Inmiddels is reeds gebleken, dat indien combinaties van herbouwplichtigen worden gevormd, de mogelijkheid om tot gezamenlijke herbouw te geraken reeds thans aanwezig is.

In verband met het zich ook in de binnenstad snel ontwikkelende verkeer neemt ook de behoefte aan parkeerruimte toe. Het bleek wenselijk met het oog hierop een aanvullende studie van dit vraagstuk ter hand te nemen. De halfjaarlijkse verkeerstellingen, die ook voor de oorlog plaatsvonden, werden ook dit jaar wederom gehouden.

GEMEENTEWERKEN

De uitvoering van het Leuvehavenbekken overeenkomstig het basisplan vordert gestadig.

Met de bouw van de nieuwe Rederijbrug is een begin gemaakt.

De kademuren langs de Wijnhaven zijn gereed. Het baggerwerk in deze haven is in uitvoering, zodat deze binnenkort voor de scheepvaart beschikbaar komt.

Tevens kwam gereed de eerste pier in het binnenbeurtvaartcentrum. De overige pieren en de kademuren van de Scheepmakershaven ten Westen van de Rederijbrug zijn in uitvoering.

Het Leuvesluiscomplex is in uitvoering en zal in de loop van 1949 worden voltooid, waarna een begin kan worden gemaakt met het via de Leuvehaven, Steigersgracht en Delftsevaart ontsluiten van de Rotte voor de scheepvaart.

De werken voor een gedeelte van de Maasboulevard zijn, na het gereedkomen van het eerste gedeelte kademuur langs de Boompjes, in uitvoering genomen. Het tweede gedeelte kademuur is in aanbouw.

De bouw van zes langzame filters en twee dubbelkanalen c.a. voor het bedrijf der Gem. Drinkwaterleiding vordert gestadig, terwijl, om in de toenemende vraag naar drinkwater te voorzien, plannen worden uitgewerkt tot het stichten van een derde zuiveringsgebouw op het terrein aan de Honingerdijk.

Ook is een begin gemaakt met de noodzakelijke tweede uitbreiding van de Electriciteitsfabriek aan de Galileïstraat.

Het maken van een nieuwe overbrugging van de Nieuwe Maas, in het kader van het basisplan, is in studie genomen.

Verschillende projecten, zoals de bouw van de overbrugging van de Delfshavense Schie in aansluiting op het industrie-

gebied Spaansepolder en een viaduct met overbrugging van het Noorderkanaal in de lijn Rodenrijsestraat-Rozenlaan zijn in voorbereiding.

Op basis van het door Burgemeester en Wethouders aan de regering ter goedkeuring voorgelegde voorontwerp voor de luchthaven Rotterdam, werden met de Rijksluchtvaartdienst en de Rijkswaterstaat besprekingen gevoerd, welke leidden tot overeenstemming over een definitief ontwerp in de Polder Schieveen. Dit ontwerp is in principe door het Ministerie van Verkeer en Waterstaat goedgekeurd, terwijl toestemming is verkregen de onteigening van de benodigde terreinen aanhangig te maken, hetgeen inmiddels is geschied. Intussen heeft de Regering aanleiding gevonden, om een Commissie te benoemen, die nader zal moeten adviseren over het vraagstuk Ypenburg-Schieveen.

Het herstel der zeehavens nadert zijn voltooiing. In de loop van dit jaar kwamen de Rijnhaven en de Maashaven gereed, terwijl het gedeelte, dat thans onderhanden is, n.l. rond 200 m² kademuur in de Merwehaven en \pm 1050 m² in de Waalhaven in de loop van 1949 voltooid zal zijn.

De ophogingswerkzaamheden in de Spaansepolder werden beëindigd. Het baggerwerk van de 1e en de 2e insteekhaven werd voltooid, terwijl het baggeren van de 3e en 4e insteekhaven thans onderhanden is. De steenglooingen langs de 1e haven zijn nu volledig aangebracht, die van de 2e haven zijn nog onderhanden. De straataanleg werd voor een groot gedeelte voltooid, eveneens kwam een gedeelte van het collecteurriool gereed.

In het afgelopen jaar werd het baggeren van de Eemhaven aanbesteed. Een gedeelte is reeds gebaggerd; de oeververdedigingen zijn gereed gekomen.

Belangrijke ophogingswerken werden uitgevoerd op de Caltex- en B.P.Mij.-terreinen aan de 2e Petroleumhaven.

Een begin werd gemaakt met het baggeren van de Westelijke tak van de 2e Petroleumhaven.

Nieuwe loswallen werden gevormden in gebruik genomen in de polders Roozand, Lombardijen en de Kiesheid. Een begin werd gemaakt met het vormen van een nieuwe loswal in de polder Deijffel.

Voortgegaan werd met het ontwerpen en de besprekingen ten aanzien van het Botlekplan.

In de verwoeste binnenstad werd verder gegaan met de straat- en rioolaanleg volgens het basisplan. Gereed kwamen onder anderen: straataanleg rondom de Wijnhaven, straat-aanleg tussen Schiedamsesingel en Leuvehaven, alsmede het collecteurriool in straat 389 (Stationsboulevard).

Verder werden, ten behoeve van het bouwrijp maken van voor bebouwing bestemde terreinen, diverse wegen omgelegd en hulpstraten aangelegd.

Tevens hadden op en nabij het Hofplein en de Schiekade wegomleggingen plaats in verband met het opruimen van oude funderingen, de bouw van een collecteurriool en de bouw van een viaduct van de Nederlandsche Spoorwegen.

In het verwoeste deel van Kralingen werd de Willem Ruijslaan, in aansluiting op de viaduct Oostzeedijk voltooid en in gebruik genomen.

Tevens werd in dit stadsgedeelte, na gereedkoming van de eerste woningbouw, een aanvang gemaakt met de definitieve straataanleg.

Ook ten behoeve van het bouwrijp maken van terreinen voor woningbouw buiten het verwoeste stadsgedeelte werden verschillende nieuwe straten aangelegd. Als voorbeeld kan worden genoemd de wegaanleg voor het woningbouwplan „De Wielewaal” en de aanleg van hulpstraten in Oud-Mathenesse. In het uitbreidingsplan Kleinpolder-West werd met de aanleg van hulpstraten een aanvang gemaakt.

Belangrijke bestratingswerken werden verricht in verband met de vestiging of uitbreiding van industrieën, waarvan de voornaamste waren die ten behoeve van de uitbreiding van de B.P.M. aan de Vondelingenweg, van de Caltex aan de Petroleumhaven, van Kaiser-Frazer aan de Sluisjesdijk, van Reesink op Pier 2 Waalhaven O.Z., enz.

Na een langdurige onderbreking werd het asfalteren van daartoe in aanmerking komende straten weer voortgezet. In 1948 zijn de rijstraten van de Vierambachtsstraat, de Mathe-nesserweg, de Dordtselaan en de Mijnsheerenlaan voorzien van een asfaltdek, waarmede 41.500 m² is toegevoegd aan de geasfalteerde straatoppervlakte.

Met het inhalen van de achterstand in het gewone onderhoud van de verhardingen van straten en wegen werd in versterkte mate voortgegaan. Een bestratingsoppervlak van rond 1.400.000 m² werd verbeterd.

De lengte van de in 1948 gelegde rioleringen bedraagt 32.000 m¹.

De verdere uitbouw en het onderhoud van de plantsoenen en begraafplaatsen had op normale wijze plaats.

Vermeld diene, dat het Kralingse Bos op 28 Februari 1948 wederom voor het publiek werd opengesteld.

De herbeplanting van de Hoekse Bosjes werd voltooid.

De uitvoering van de uitbreiding van het telefoongebouw van de Plaatselijke Telefoondienst aan de Botersloot wordt gestadig voortgezet, zodat het zich laat aanzien, dat omstreeks Mei 1949 met het tweede gedeelte, n.l. de verbouwing en gedeeltelijke uitbreiding van het bestaande gebouwencomplex zal kunnen worden aangevangen. Het plan hiervoor is reeds in behandeling genomen.

Het transformatorenstation aan de Robert Fruinstraat en de uitbreiding van het Archiefgebouw aan de Mathenesserlaan kwamen in de loop van 1948 gereed, terwijl de uitbreiding van paviljoen C van het ziekenhuis aan de Crispijnlaan vrijwel voltooid is.

In uitvoering zijn de bedrijfsruimten onder de Breeviaduct, de uitbreiding van het complex van de Gem. Vervoer- en Motordienst, Reinigingsdienst en Ontsmettingsdienst aan de Zaagmolenkade ten behoeve van de Brandweer, transformatorenstations in Hillegersberg, Vlaardingen-Oost en v.m. Hoogvliet, terwijl het onderstation voor de stadsverwarming aan de Delftsevaart zover is gevorderd, dat met de ketelmontage kon worden aangevangen. De Gem. Ambachtschool voor de Scheepsbouw aan de Oranjeboomstraat is eveneens in uitvoering en begonnen is met het bouwen van een Oproep- en Uitbetalingsgebouw ten behoeve van de dienst van Sociale Zaken aan de Zwartewaalstraat.

Voorts is een aanvang gemaakt met de funderingswerkzaamheden voor de uitbreiding van het ziekenhuis Bergweg.

Om enigszins te voldoen aan de behoefte aan schoolruimte in deze Gemeente is thans een vijftal noodscholen, samen-

gesteld van nissenhutten, in uitvoering, terwijl tevens een aanvang is gemaakt met de opbouw van een zestal z.g.n. Finse houten scholen.

Behalve een reeks kleinere objecten staat op het punt te worden aangevangen met het transformatorenstation aan de Persoonsdam, terwijl in verre staat van voorbereiding zijn een schakelhuis en een gelijkrichterstation, beide aan de Putselaan, een transformatorenstation te Schiedam-Oost en een gaspompegebouw aan de Persoonshaven.

Met instemming van het Rijksbureau voor de Monumentenzorg is alvast een hoeveelheid zandsteen aangeschaft voor de restauratie van de Sint Laurenstoren, terwijl een verzoek om rijksbijdrage voor het eerste deel van deze restauratie tot de Minister van O. K. en W. is gericht. Zodra hierop een gunstige beschikking is ontvangen, zal eindelijk een aanvang met de restauratie kunnen worden gemaakt. Er moge hier worden gewezen op de noodzaak van een snel begin, aangezien de toren, in de bijna negen jaar waarin hij zich in deze staat van verval bevindt, steeds meer achteruitgaat.

Het schoolgebouw aan de Bloklandstraat wordt verbouwd tot industrijschool.

Een aantal belangrijke plannen is voorts in studie, waarvan als voornaamste moet worden genoemd het plan voor een nieuw ziekenhuis in Dijkzigt, waarvoor de Geneesheer-Directeur, de Economisch-Directeur der Gemeente Ziekenhuizen en de met het ontwerp belaste architect van Gemeentewerken een studiereis naar Amerika hebben gemaakt.

Voorts is in behandeling een plan voor een nieuwe remise aan de Dordtsestraatweg voor de R.E.T.

Het plan voor een schoolgebouw behorende tot het ontworpen complex in Oud-Mathenesse is uitgewerkt, terwijl een schetsontwerp voor een tweede Middelbare school aan de L.M.O. werd opgemaakt.

In Augustus werd begonnen met de bouw van een fabriek voor de Nederlandse Kaiser-Frazerfabrieken. Hiervoor werd gedeeltelijk een bestaande havenloods gebruikt. Bij het einde van het jaar was de fabriekshal van 7200 m² nagenoeg voltooid.

Begonnen werd met het herstellen en verbouwen van de

voormalige loods San Francisco aan de Rijnhaven Zuidzijde welke tijdens de oorlog verwoest werd.

In het algemeen moet worden opgemerkt, dat de uitvoering van alle werken blijft lijden onder de reeds meermalen gesignaleerde moeilijkheden, zowel wat de beschikbare vakbekwame arbeidskrachten betreft, alsmede tengevolge van verschillende materialen die niet of heel moeilijk te bekomen zijn. Ondanks dit kenmerkt het afgelopen jaar zich door een niet onbevredigende vergrote activiteit ten aanzien van bouwwerken voor de Openbare Dienst bestemd.

VOLKSHUISVESTING

De verwezenlijking van het bouwplan 1948 werd door verschillende oorzaken in belangrijke mate bemoeilijkt.

De toestand der schatkist noodzaakt het Departement de uiterste zuinigheid te betrachten. Bepaald werd, dat voor de woningbouw geen rijksvoorschotten meer zouden worden verleend. De last van de kapitaalvoorziening moet dus voortaan door de gemeente worden gedragen.

Per 1 September 1948 werd de kubiekemeterprijs met f 2,50 verlaagd.

Het probleem van de arbeidersvoorziening nam in 1948 een ernstiger vorm aan, onder anderen door het wegtrekken van arbeiders naar buiten. Van gemeentewege wordt getracht toestemming te verkrijgen om ook voor deze stad het loonplafond los te laten.

Teneinde stagnatie in de van overheidswege aangevatte bouwwerken door materiaalschaarste te voorkomen, werden van gemeentewege enige materialen aangeschaft.

Ten aanzien van de particuliere bouw kan worden opgemerkt, dat van de „Financieringsregeling Woningbouw 1948” tot op heden weinig gebruik werd gemaakt.

Van de op 13 Maart 1948 in werking getreden „Premieregeling voor woningverbetering en -splitsing” wordt door de huiseigenaren een ruim gebruik gemaakt. De gemeente heeft voor dit doel een crediet van f 50.000,— uitgetrokken.

Het vraagstuk van de duplexwoning vormt een onderwerp van ernstige studie.

Per 31 December waren voltooid 579 en in uitvoering 3228

woningen. Per 1-1-'48 waren 1545 woningen in uitvoering.

Aan de montagebouw zal een belangrijke uitbreiding worden gegeven. Met het Departement is overeenstemming bereikt over de bouw van 840 Welschenwoningen te v.m. Overschie.

Het aantal geregistreerde woningzoekenden per 1 Januari 1949 bedroeg voor ingezetenen 17455 en voor van buiten komenden (vestiging) 2285.

In de periode van 1 Januari 1948-1 Januari 1949 zijn 12197 woonvergunningen uitgereikt.

Teneinde de mogelijkheid tot het vorderen van woonruimte na te gaan is thans $\frac{1}{3}$ van de stad aan een onderzoek onderworpen.

WEDEROPBOUW

Door het Plaatselijk Bureau voor de Wederopbouw en voor de Bouwnijverheid werden in 1948 materialen toegewezen voor rond 12.000 werken (in 1947 voor 16.000) met een bouwsom van minder dan f 500.— en voor rond 2100 werken (in 1947 voor 1700) met een bouwsom boven f 500.—.

De vermindering van het aantal kleine en vermeerdering van de grotere werken wijst er op, dat de achterstand in het onderhoud is afgenomen en meer activiteit aan de dag werd gelegd in nieuwbouw en uitbreiding.

Dit laatste blijkt ook uit het gerealiseerde bouwvolume, dat in 1948 110 miljoen bedroeg tegen 82 miljoen in 1947 en 65 miljoen in 1946.

In 1947 werd ca. 25 % van het bouwvolume besteed aan „Onderhoud” (met inbegrip van Verbouw en Herstel Oorlogsschade) tegen ca. 16 % in 1948, hetgeen zowel procentueel als absoluut een vermindering betekent.

Het totale uitgevoerde bouwvolume met inbegrip van de onderhoudswerken was als volgt verdeeld over de hoofdgroepen van werken, in de laatste 3 jaren:

	1946	1947	1948
Weg- en waterbouwkundige werken	27,5 %	34,6 %	31 %
Woningbouw	27 %	19,3 %	17 %
Bedrijfsbouw	27 %	37 %	47 %
Overige Bouw	18,5 %	9,1 %	5 %

Op 31 December 1948 waren in uitvoering \pm 800 werken met een bouwsom boven f 500.—, met een totale bouwsom van \pm 175 miljoen gulden; op 31 December 1947 waren 1400 werken met een totale bouwsom van 180 miljoen gulden.

De totaalcijfers van de belangrijkste in 1948 toegewezen gedistribueerde bouwmaterialen bedroegen: 20.000 ton betonijzer, 6.500 ton overig ijzer, 36.000 m³ hout en ca. 90.000 ton cement. De grootste moeilijkheden en vertragingen ontstonden door tekort aan metselstenen, cement en verschillende hulpmaterialen voor riolering, elektrische- en sanitaire installaties, enz.

Het voortdurende tekort aan geschoolde bouwvakarbeiders was eveneens oorzaak van vertraging en belemmering van het tempo van de wederopbouw. Tegen het einde van het jaar was enige verruiming van de arbeidsmarkt merkbaar door de terugkeer van een deel van de buiten Rotterdam werkzame bouwvakarbeiders.

WONDER-FANNY?

Heden avond ten 5 ure zal de hardloopster Catharina Thilmann weder een hardloop verrigten, beginnende van de Stads-Herberg „De Romein”, buiten de Delftschepoort, de Schie vijfmaal binnen 43 minuten rond, aan handen en voeten met een ketting kruiselings gesloten.

Rotterd. Courant 19 Aug. 1830. No. 99.

PUBLICATIES OVER ROTTERDAM UIT HET JAAR 1948

DE BEZETTINGSJAREN

A. J. Nauta-van der Hoeven. Oorlogsherinneringen 1940-'45. (Niet in de handel).

Bert Honselaar. De zwarte duivels van Rotterdam. Wijt, 1948.

De namen van de Rotterdamse politiemannen, die vielen door oorlogsgeweld in de jaren 1940-1945 bij het vervullen van hun plicht in het verzet tegen de vijand.

PROPAGANDA

Rotterdam, centre for world trade. Published under the auspices of the „Stichting Havenbelangen” and the merchants of Rotterdam.

Als voren. In het Frans.

Rotterdam. Uitgave van de Vereniging voor Vreemdelingenverkeer (Franse tekst).

Rotterdam, the gateway to Europe. History of the port and trade of Rotterdam. Ad. Donker. Rotterdam-Antwerpen 1948.

GESCHIEDENIS

Dr. L. J. Rogier. Rotterdam tegen het midden van de negentiende eeuw. Uitgegeven vanwege het Historisch Genootschap Roterodamum. Ad. Donker, Rotterdam-Antwerpen 1948.

G. J. Vermaat Hzn. De oudste bedijkingen in het Westen van het eiland IJselmonde. In: Tijdschrift van het Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap Deel LXV No. 2, 1948.

Mr. S. J. Fockema Andreae. Het Rotterdamse oproer van 1690. In: Tijdschrift voor Strafrecht LVII, afl. 1 en 2, 1948.

DE VLIEGVELDKWESTIE

J. Kreiken. „Luchthaven Rotterdam”. Uitgaaf van het Gewestelijk Comité Luchthaven Rotterdam.

J. Kreiken. Schieveen de juiste keuze. Uitgaaf van het Gewestelijk Comité Luchthaven Rotterdam.

F. Diepen. Het vliegveld voor Rotterdam en 's Gravenhage. Lezing op 11 November 1948 voor het Departement Rotterdam van de Ned. Maatschappij voor Nijverheid en Handel met de daarop gevolgde discussie (Gestencild).

F. Diepen. Commentaar op het nader antwoord van Burgemeester en Wethouders van Rotterdam op de door de fractievoorzitters van de Gemeenteraad gestelde vragen inzake Ypenburg (Gestencild).

DE WEDEROPBOUW

Ir. W. Valderpoort. Beschouwingen over de mogelijkheid van wederopbouw van de Rotterdamse binnenstad. W. J. van Hengel, Rotterdam.

GEDENKSCRIFTEN

C. J. O. Dorren. De geschiedenis van het Nederlandsche Korps Mariniers van 1665-1945.

Voorzien van een woord vooraf van Generaal Majoor H. F. J. M. A. von Freytag Drabbe, commandant van het Korps Mariniers. Ad. M. C. Stok, Zuid-Hollandsche Uitgevers Maatschappij, den Haag 1948.

H. A. Korthals. Korte geschiedenis der Heineken's Bierbrouwerij Maatschappij N.V. 1873-1948. Amsterdam, C. V. Allert de Lange, 1948.

25 Jaren *Gilda*. Gedenkboek 1923-1948.

1908-1948. Gedenkboek uitgegeven ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van de Rotterdamse Voetbal- en Athletiekvereniging „Feijenoord” Rotterdam. Samengesteld door H. Das en L. A. Heesakker. Drukkerij „De Maasstad”, Rotterdam.

125 Jaar Pakhuismeesteren 1818-1943.

Nederlands Volksherstel H.A.R.K. Rotterdam Juli 1945-Juli 1947.

Algemeene Rijnschippersbond (opgericht 6 Maart 1898). Gedenkboek 1898-1948 (Samengesteld door J. Timmermans).

Gedenkboek Rotterdamse Journalisten-Vereniging. Uitgegeven ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan op 10 Januari 1948.

Vijftig jaar „Vooruitgang” 16 Maart 1898–16 Maart 1948.
Sparta 1888–1948 (Samengesteld door G. E. Kleingeld).
Van Waesberge Hoogewerff & Richards N.V., Rotterdam.

Gedenkboek uitgegeven door de Rotterdamse Vereniging van Koffiehuis-, Restauranthouders en Slijters, Kon. goedgekeurd 1883, van de herdenking van het 65-jarig bestaan der afdeling Rotterdam der Nederl. Vereniging van Koffiehuis-, Restauranthouders en Slijters op 25–26–27 Mei 1948.

Gedenkboekje 1918–1948. Uitgegeven ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van R.E.T. Mannenkoor.

De Bibliotheek der gemeente Rotterdam, beschreven door drie van haar verzorgers in 1891, 1917 en 1948.

Gedenkboekje uitgegeven ter gelegenheid van het 50 jarig bestaan van de R.K. Oud Wezenbond Rotterdam. 1898–1948. Samengesteld door J. F. Ruberg en K. L. Schlich.

BEURSGEBOUW

Jac. Bakker. In en om de Beurs te Rotterdam. Uitgegeven door de N.V. „De Beurs van Koophandel” te Rotterdam ter herinnering aan de voltooiing van het eerste Rotterdamse Beursgebouw in het jaar 1598. Rotterdam, 1948.

Forum. Maandschrift voor architectuur en gebonden kunsten 11/12, 1948. (Dit nummer is geheel gewijd aan het Rotterdamse Beursgebouw.)

ROMANS

Jan Pin. Alikruik. Roman. Uitg. „De Stuw”, Rotterdam.
Franc L. B. Berkhout. Hoogtij der onderwereld. Rotterdamse roman. W. L. & J. Brusse N.V., Rotterdam 1948.

POËZIE

Willem Westerhout. Met een Rotterdamsch accent. Verzen. Ad. Donker, Rotterdam–Antwerpen.

PERSONALIA

Cornelis Veth. Charles Rochussen. Uitgegeven vanwege het Historisch Genootschap Roterodamum. Ad. Donker, Rotterdam–Antwerpen 1947.

A. Glavimans. Over het werk van Henriëtte Reuchlin-Lucardie. „Boek en Periodiek” N.V., den Haag.

Henriette L. T. de Beaufort. Gijsbert Karel van Hogendorp, grondlegger van het Koninkrijk. Ad. Donker, Rotterdam-Antwerpen.

RUZIE VOOR HET POSTKANTOOR.

Op huyden den 30en December Ao. 1675 compareerden voor mij Johan van Rijsoort, notarius publicus etc. Dirck Fransz Quispel, grootschipper ter zee, Jean Meecx, Jean Pinckever ende Gerard Olmius, alle drie over de veertich jaren out, woonende binnen deser stede, dewelcke verclaerden ter requisitie van Servaes Grijsperre, mede woonende alhier ten hyuse van Sr. Nicolaas Duchemin, warachtich te zijn, dat sijluyden attestanten benevens den requirant ende Johannes van der Meulen met diversche andere personen op voorledene Dynsdach sijnde geweest den 24sten deser maent December, des mergens sijn geweest voor het posthuys, alwaer de brieven van Vranckrijck werden uytgedeelt ende dat sij comparanten staendewachtende naer de uytdeelinghe der selver brieven alsdoen hebben gehoort en gesien, dat den voorn. Van der Meulen jegens den requirant seer bits ende injurieuus seijde: „Wel, wat doet gij daer aen mijn sack”; den requirant daer op repliceerde: „Ick moveere U sack niet”, daerop den selven Van der Meulen wederom seijde: „Gij peutert daer aen mijn sack; wat hebt gij aen mijn sack te doen?”; daerop den requirant wederom seijde: „Ick en hebbe met U sack niet te doen”; waerop denselven Van der Meulen met sijn ellebooch den requirant een swaere douw off stoot gaff, zulcx dat hij jegens de deur aen viel, in dier vougen, dat in cas hij requirant niet in 't gedrangh van 't volck gestaen hadde, om verre soude gevallen hebben; wijders dat sij comparanten alsdoen sagen, dat de sack van hem Van der Meulen in sijn rock sijnde, met drie cnopen noch vast gecnoopt was en dat den requirant sijn hantschoenen aen hadde, sonder dat den requirant in 't minst eenige beweginge of actie toonde omme 't gene hem bij den voorn. Van der Meulen werde te laste geleyt, te doen of plegen...

Not. archief, inv. No. 911/393.